

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

De viribus animæ & earum operatione. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

LIBER I.

nem & similitudinē nostrā. Aduertedū igitur, q̄
quemadmodū in Deitate tres personæ existūt, et
vnus Deus: ita in anima sunt tres vires & vnus
spiritus. Est autē spiritus animæ quædam nuda et
simplex essentia, quæ in perpetuū viuet atq; du-
rabit, & in ista essentia Deus seipsum vniuit, a-
gens in memoriam, intellectū et voluntatem, se-
cundū quæ similitudinem habet anima sanctis-
simæ Trinitatis. Porro sicut harum viriū altera
sine altera nihil operat: ita & in beatissima Tri-
nitate nihil exterius operatur vna persona sine
alia. Patris enim potentia nihil agit absq; filij
sapientia, & bonitate sancti spiritus: & pari mo-
do memoria nihil cogitare potest, nisi per intel-
lectū ipsi imprimat: et intellectus nihil potest in-
telligere siue cognoscere, nisi memoria prius i-
psum recogitet, et tūc illud intellectus apprehē-
dat. Et hoc modo filius ex patre generat. Porro se-
cūdum qd̄ rei alicuius reminiscimur, & intelligē-
do vtilē fore cognoscimus, secundū hoc q̄q; dili-
gimus eandem: & pro quāto eā volumus, pro tā-
to eā & amamus & desideramus. Et sic patet, q̄
neq; memoria, neq; intellectus, neq; volūtas ef-
se, vel aliqd̄ operari possint altera sine altera: si-
cut nec in sanctissima Trinitate exterius vna p-
sona aliquid agit sine altera. Pater em̄ gignit fi-
liū, per quē seipsum perfectissime cognoscit, &
ob hoc nō potest nō amare atq; laudare perfecte
seipsum, quod ipsi soli est possibile.

De viribus aīæ & ipsarū opatione. Cap. X.

ET quis anima quædā inuisibilis essentia sit,
quæ nullū occupat locū secundū exteriorē
modū: habet nihilo minus peculiare locū
suū, operationē et motū in homine. Secundū sim-

B iij plicem

MARGARITAE EVANG.

plicem essentiã suam manet suspensa in Deo, cuius est insignita imagine. Porro ex ista imagine similitudo beatissimæ Trinitatis emanat, q̄ sunt tres vires superiores, q̄bus Deũ cognoscit atque diligit, memoria videlicet, intellectus atq; voluntas, quæ sunt sup̄ma pars animæ, & in hominis capite existunt, vt ipsi summo bono iugiter adhæreant & vnian̄. Et hic anima spiritus appellatur, eo q̄ vires superiores cū Dei spiritu semper vnitæ esse deberēt. Iam vero sequuntur tres vires inferiores, q̄bus placere & displicere Deo potest, super quas & vigilare nos diligenter oportet, & orare ne incidamus in tentationē. Concupiscibilis est sub memoria, rationalis sub intellectu, & irascibilis sub voluntate. Præter has supradictas vires insunt animæ septem affectiones siue motus, videlicet spes, amor et gaudium, sub vi concupiscibili. Conscientia & pudor sub rationali. Timor, odium & tristitia sub irascibili. Et supradictæ tres vires inferiores cū septem affectionibus siue motibus in ipso corde consistunt, & in earum medio conscientia posita est, quæ semper excipit illã de super influentē lucem, quæ ratio est circūfusa, & per hanc omnes vires suas inferiores ipsa corrigit. Et hic anima istud ipsum nomen, videlicet anima sortit̄, eo q̄ vitã corpori ministrat, ipsumq; regit secundũ oēs rationabiles institutiones & virtutes morales. Et secundũ q̄ vires superiores in Deo conseruant, et ipsi manēt vnitæ, secundũ hoc q̄ vires inferiores (vbi anima, prout dictũ est, ipsum anime vocabulum sortitur) gratiarum charismatibus atque diuitijs dotantur. Quia vero Deus simplici quodã modo habitat in simplici animæ essentia, ideo semper

per dilabit ac profluit cum larga quadam & copiosa gratia in ipsas animæ vires, & operatur in eis secundū suam Trinitatem. Pater quidem in memoria faciens eam tranquillā & simplicem, trahitq; concupiscibilem et spem, amorem atq; gaudium ad se solū facit esse erecta. Filius vero Dei qui est æterna veritas, quiq; habitat in intellectu, purg atq; simplicem facit ipm intellectū, vt Deum valeat mundis oculis intueri, & illuminat atq; instruit rationem, mūdāt & purgat conscientia, & corrigit ac reprehendit omnia inferiora. Postremo spiritus sanctus riuus ille mellifluus, qui suam in voluntate sedem habere dignatur, ipsam voluntatem vnit sibi in vinculo amoris, & vim irascibilem cōfortat ad assequendum cunctas virtutes, & replet eam diuino timore, quatenus semper odio habeat, & recedat ab omni malo, facitq; eam dolere & erubescere de malis antea perpetratis, & amplectitur hominem per gratiam, cunctaq; eius opera dirigit ac moderatur. Sic sic nimirum Deus homine introuerso vtitur. Et ideo solerter omni tempore obseruare debemus fundum istum, & esse introuersi in præsentiam Dei, firmiter credendo Deum semper esse in intimo animæ nostræ, atque intueri, qualiter ad eius imaginem facti sumus, & quid sint vires animæ, quales eas esse oporteat, qualiter eis abusi simus, & tam innumeris defectibus onerauerimus, sed & perspicere atque aduertere fundum nostrum, vndenam vitia nostra oriantur, & vbi radices eorum intra nos lateant & absconditæ sint, vt eas inde euellere, locoque earum omnia virtutum exercitia inferere valeamus,

MARGARITAE EVANG.

quatenus inde libertatē assequi possit cōscientiā
et nos vel sic tandē ad verā noticiā defectuū no-
strorū peruenire possimus, efficiamurq; solliciti
ad erigendū et reformandū vires nostras, q̄s de-
struximus atq; cōfregimus, et hoc p̄ Iesum Chri-
stū, qui est reformatio nostra, p̄ quē et in rectitu-
dine sua p̄sistere valebūt. Sicq; rite fundabimur,
vt om̄ia vitæ ac passiōis dñicæ exercitia, secun-
dū supremā perfectionem superedificare possi-
mus. Quisq; aut̄ ista ignorauerit, et hūc fundū
neglexerit, ille profecto nō valebit vnq̄ profice-
re, neq; in vllō virtutū exercitio perseuerare. Et
idcirco debet vnusquisq; studiosè colere agrum
cordis sui, et obseruare sollicitè vndenā moueāt,
an Deum in omnibus principaliter intendat, et
quare singula opera sua perficiat.

Quomodo Deus intra nos sit. Cap. XI.

Sciendū vero est Deū ita in nobis, et in cun-
ctis esse hoībus, quemadmodum ipse sol est
in cœlo. Quilibet enim iustus est cœlū san-
ctissimæ Trinitatis, in q̄ seipsum Deus (vt ita di-
cā) celauit: q̄ est ipse diuinus sol iustitiæ, q̄ lumi-
ne gratiæ suæ deorsum radiat (ad instar radiorū
solarium) in rationalem animā: eiusq; consciēti-
am illustrat, et cor feruidum atq; fœcundum red-
dit. Anima quoque per illos radios diuinæ gra-
tiæ pascitur atque docetur. Porro quemadmo-
dum non omni tempore sol ille materialis lu-
cet, sed impeditur quandoq; per pluias, per ne-
bulam, per tonitrua, & per obscurā noctem: et li-
cet integram semper retineat in se claritatē suā,
nō tamen in terrā diffundere potest splendore su-
um: ita prorsus circa ipsum diuinū solē iustitiæ
cōtingit, q̄ in nōo spiritu habitare, et ip̄m illumi-
nare